

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci sa týka každého

Dobré pre vás
Dobré pre vašu spoločnosť

Základy posudzovania rizík

Zvládnutie rizika
Ochrana zdravia
Zlepšovanie podnikania

Lepšie pracovisko pre všetkých

Európska agentúra pre
bezpečnosť a ochranu
zdravia pri práci

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci sa týka každého

**Dobré pre vás
Dobré pre vašu spoločnosť**

ČASŤ I: ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE		
Čo je nebezpečenstvo, ohrozenie? Čo je riziko?	4	
Prečo mám posudzovať riziká?	4	
Ako mám posudzovať riziká?	4	
Ako použiť tento nástroj?	5	
ČASŤ II: POSUDZOVANIE RIZÍK – VŠEOBECNE		
Krok 1: Aké informácie mám zbierať?	6	
Ako mám zbierať tieto informácie?	6	
Krok 2: Ako mám identifikovať nebezpečenstvá a ohrozenia?	7	
KONTROLNÝ ZOZNAM – VŠEOBECNE	8	
Krok 3: Ako mám hodnotiť riziká, vyplývajúce z ohrození?	9	
Krok 4: Ako mám plánovať opatrenia na odstránenie, alebo zníženie rizík vyplývajúcich z ohrození?	10	
Krok 5: Ako mám zdokumentovať moje posúdenie rizík?	10	
FORMULÁR NA POSUDZOVANIE RIZÍK	11	
ČASŤ III: IDENTIFIKÁCIA OHROZENÍ A VÝBER PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ – VŠEOBECNÉ		
Kontrolný zoznam č. 1: Nerovné a šmyklivé povrchy	12	
Kontrolný zoznam č. 2: Pohyblivé dopravné prostriedky a stroje	13	
Kontrolný zoznam č. 3: Pohyblivé časti strojov	14	
Kontrolný zoznam č. 4: Elektrické inštalácie a zariadenia	15	
Kontrolný zoznam č. 5: Požiar	16	
Kontrolný zoznam č. 6: Explózie	18	
Kontrolný zoznam č. 7: Chemické látky	20	
Kontrolný zoznam č. 8: Hluk	22	
Kontrolný zoznam č. 9: Vibrácie	23	
Kontrolný zoznam č. 10: Osvetlenie	24	
Kontrolný zoznam č. 11: Stres pri práci	26	
ČASŤ IV: IDENTIFIKÁCIA OHROZENÍ A VÝBER PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ – PRE ŠPECIFICKÉ OBLASTI		
Administratívne práce	30	
Stavebníctvo	33	
Potravinarstvo	36	
Drevospracujúci priemysel	38	
Autoservis	40	
Poľnohospodárstvo	42	
Maloplošná povrchová ťažba	48	

Informácie: <http://hwi.osha.europa.eu>

Viac kontrolných druhových odvetvových zoznam nájdete na:
<http://hwi.osha.europa.eu>

TENTO NÁSTROJ VÁM POMÔŽE REALIZOVAŤ JEDNOTLIVÉ KROKY A ZDOKUMENTOVAŤ POSUDZOVANIE RIZÍK

ČASŤ I: Základné informácie

Čo je nebezpečenstvo a ohrozenie? Čo je riziko?

Nebezpečenstvo je čokoľvek, čo má potenciálnu schopnosť spôsobiť ujmu, poškodenie. Nebezpečenstvo môže pôsobiť na ľudí, majetok a procesy a spôsobiť úraz, ochorenie, straty vo výrobe, poškodenie strojov, atď. (Pozn. Aktívne pôsobenie nebezpečenstva sa v slovenskej odbornej literatúre označuje ako ohrozenie. Používaný anglický výraz „hazard“ možno prekladať ako „nebezpečenstvo“, ale aj ako „ohrozenie“, alebo použiť oba výrazy.)

Riziko pri práci je vyjadrením pravdepodobnosti a závažnosti zranenia alebo ochorenia pôsobením nebezpečenstva.

Prečo mám posudzovať riziká?

Hlavným cieľom posudzovania rizík pri práci je ochrana zdravia a bezpečnosti zamestnancov. Posudzovanie rizík pomáha minimalizovať možné poškodenie zamestnancov, alebo životného prostredia zavineneho pracovnou činnosťou. Pomáha tiež udržať konkurencieschopnosť a efektívny výkon vášho podnikania.

Podľa zákona o BOZP majú všetci zamestnanci právo aktívne sa podieľať na pravidelnom posudzovaní rizík pri práci.

Ako mám posudzovať riziká?

Riziká na pracovisku sa môžu posudzovať podľa týchto piatich krokov, ako ukazuje nasledovná schéma:

KROK 1 Zbieranie informácií.

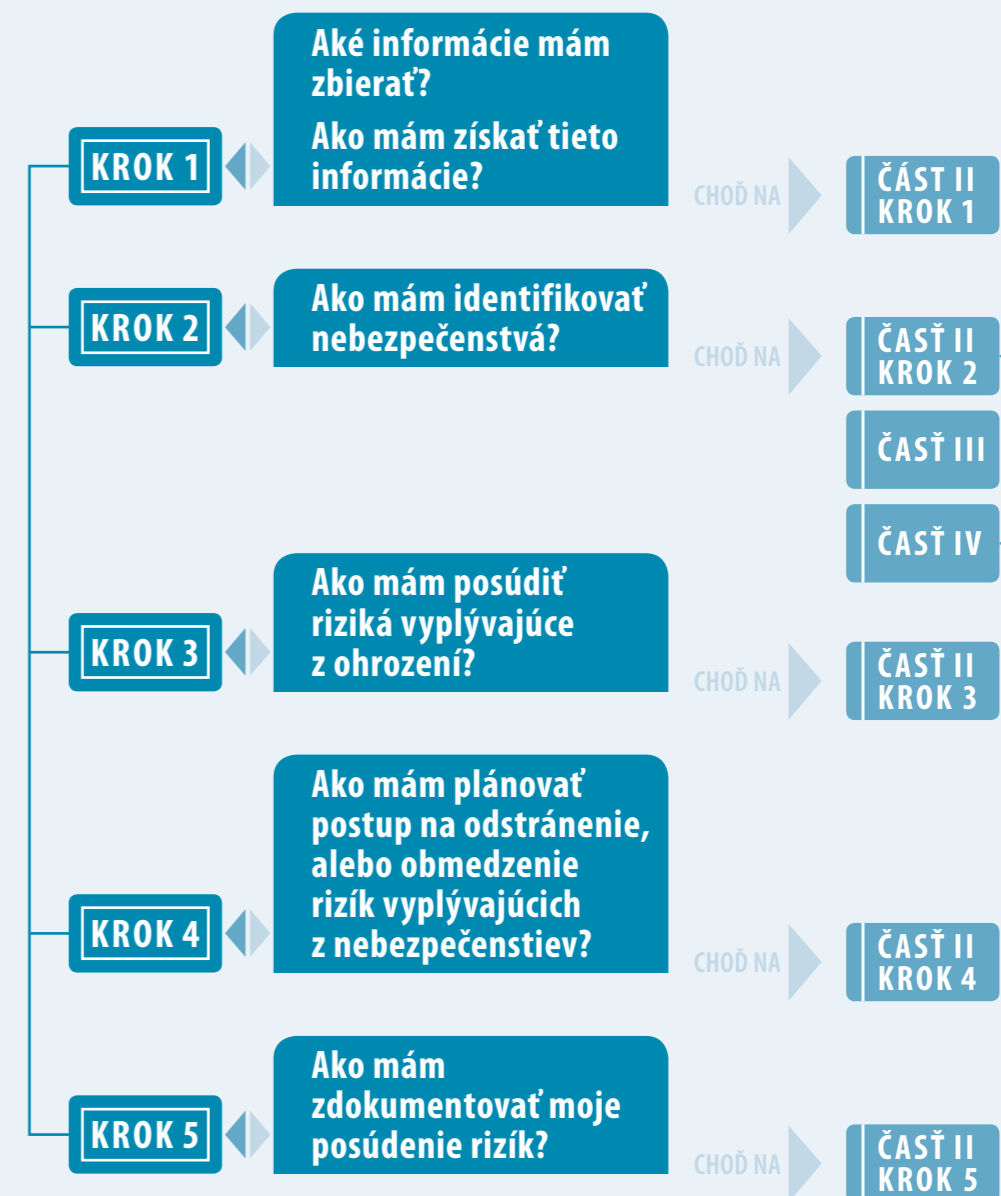
KROK 2 Identifikovanie nebezpečenstiev a ohrození.

KROK 3 Posúdenie rizík vyplývajúcich z ohrození (odhad pravdepodobnosti a závažnosti následkov a rozhodnutie, či je riziko akceptovateľné).

KROK 4 Plánovanie postupu na odstránenie, alebo obmedzenie rizík. Opakovanie posudzovania rizík.

KROK 5 Dokumentovanie posudzovania rizík.

Ako použiť tento nástroj?

ČASŤ II: Posudzovanie rizík – všeobecne

KROK 1

Aké informácie mám zbierať?

Aby ste mohli posudzovať riziká pri práci potrebujete vedieť nasledovné informácie:

- lokalizáciu pracoviska a/alebo vykonávanej práce;
- kto tam pracuje: venujte osobitnú pozornosť tým, na ktorých nebezpečenstvo môže pôsobiť nepriaznivejšie ako na iných, ako napr. tehotné ženy, mladí zamestnanci, alebo zamestnanci so zdravotným postihnutím. Pamätajte tiež na zamestnancov so skráteným úväzkom, dodávateľov, návštevníkov a zamestnancov pracujúcich mimo závodu (vrátane vodičov, tých čo navštevujú zákazníkov, klientov a pod.);
- používané pracovné zariadenia, materiály a činnosti;
- vykonávané pracovné úlohy (napr. ako, a ako dlho sa majú vykonávať);
- ohrozenia, ktoré už boli identifikované a ich zdroje;
- možné následky existujúcich ohrození;
- použité ochranné opatrenia;
- úrazy, choroby z povolania a iné prípady ochorenia, ktoré boli zaznamenané;
- právne a iné požiadavky vzťahujúce sa na pracovisko.

Ako mám získať tieto informácie?

Informácie môžete získať z nasledovných zdrojov:

- technické údaje zariadení, materiálov a látok, ktoré sa používajú na pracovisku;
- technologické postupy a pracovné manuály;
- výsledky meraní škodlivých alebo nebezpečných a obťažujúcich faktorov na pracovisku;
- záznamy z pracovných úrazov a chorôb z povolania;
- špecifikácie vlastností chemických látok;
- právne predpisy a technické normy;
- odborná a technická literatúra.

Informácie môžete získať aj:

- pozorovaním pracovného prostredia;
- pozorovaním vykonávanej práce na pracovisku;
- pozorovaním vykonávanej práce mimo pracoviska;
- pohovormi so zamestnancami;
- pozorovaním vonkajších faktorov, ktoré môžu mať vplyv na pracovisko (napr. výkon práce tretej strany, podmienky počasia a pod.).

KROK 2

Ako mám identifikovať nebezpečenstvá a ohrozenia?

Na identifikáciu nebezpečenstiev a ohrození na pracovisku použite UNIVERZÁLNY KONTROLNÝ ZOZNAM (Checklist) a:

- ak viete, že ohrozenie existuje ► zaškrtnite „ÁNO“
- ak viete, že ohrozenie neexistuje ► zaškrtnite „NIE“
- ak nie ste si istý, či ohrozenie existuje: použite ŠPECIFICKÝ KONTROLNÝ ZOZNAM pre dané ohrozenie uvedený v stĺpci 5,
- ak nie je v stĺpci 5 VŠEOBECNÉHO KONTROLNÉHO ZOZNAMU žiadny špecifický kontrolný zoznam pre toto ohrozenie, môžete nájsť ďalšie informácie na webovej stránke Európskej agentúry (<http://hwi.osha.europa.eu>) pre BOZP, alebo národných inštitúcií, alebo si na pomoc prizvite odborného poradcu na BOZP.

Poskytneme Vám kontrolný zoznamy v nasledovných odvetviach:

- administratívne práce,
- stavebníctvo,
- autoservis,
- potravinársky priemysel,
- drevospracujúci priemysel,
- poľnohospodárstvo,
- maloplošná povrchová ťažba.

Ak pracujete v niektorom z uvedených odvetví, pozrite sa na Špecifický odvetvový kontrolný zoznam v ČASTI IV.

**VAŠE POSUDZOVANIE RIZÍK
BY SA MALO USKUTOČNIŤ
ZA AKTÍVNEJ ÚČASTI
VŠETKÝCH ZAMESTNANCOV.**

Kontrolný zoznam – všeobecne

P.č.	Nebezpečenstvo (resp. ohrozenie)	ÁNO	NIE	Neviem: prejdite na špecifický kontrolný zoznam :
1	2	3	4	5
1.	Nerovné a šmyklivé povrchy (ktoré môžu spôsobiť pošmyknutie, zakopnutie, pád a pod.)	☐	☐	Časť III – 1
2.	Pohyblivé dopravné prostriedky a stroje	☐	☐	Časť III – 2
3.	Pohyblivé časti strojov	☐	☐	Časť III – 3
4.	Objekty a časti s nebezpečným povrchom (ostré, drsné a pod.)	☐	☐	
5.	Horúce a chladné povrchy, materiály, atď.	☐	☐	
6.	Pracoviská vo výške a miesta výstupu (s možnosťou pádu z výšky)	☐	☐	
7.	Ručné nástroje	☐	☐	
8.	Vysoký tlak	☐	☐	
9.	Elektrické inštalácie a zariadenia	☐	☐	Časť III – 4
10.	Požiar	☐	☐	Časť III – 5
11.	Výbuch	☐	☐	Časť III – 6
12.	Chemické látky (vrátane prachu) v ovzduší	☐	☐	Časť III – 7
13.	Hluk	☐	☐	Časť III – 8
14.	Vibrácie rúk	☐	☐	Časť III – 9
15.	Vibrácie celého tela	☐	☐	Časť III – 9
16.	Osvetlenie	☐	☐	Časť III – 10
17.	UV žiarenie, infra žiarenie, laserové žiarenie, mikrovlnné žiarenie	☐	☐	
18.	Elektromagnetické polia	☐	☐	
19.	Horúce a studené klimatické prostredie	☐	☐	
20.	Zdvíhanie a manipulácia s bremenami	☐	☐	
21.	Práca v nepriaznivej polohe	☐	☐	
22.	Biologické nebezpečenstvo (vírusy, parazity, plesne, baktérie)	☐	☐	
23.	Stres, násilie, obťažovanie (mobbing)	☐	☐	
24.	Iné: prosím špecifikujete v nasledovných kolónkach a zaškrtnite „ÁNO“:	☐	☐	
		☐	☐	

KROK 3

Ako môžem posudzovať riziká vyplývajúce z nebezpečenstiev?

A. Pre každé identifikované nebezpečenstvo alebo ohrozenie:

Rozhodnite, či je riziko malé, stredné, alebo veľké, berúc pritom do úvahy pravdepodobnosť a závažnosť poškodenia, ktoré dané nebezpečenstvo môže spôsobiť. Na rozhodovanie použite nasledujúcu tabuľku:

Pravdepodobnosť	Závažnosť následkov		
	Mierne poškodenie	Stredné poškodenie	Extrémne poškodenie
Vysoko nepravdepodobné	Malé (1)	Malé (1)	Stredné (2)
Pravdepodobné	Malé (1)	Stredné (2)	Veľké (3)
Vysoko pravdepodobné	Stredné (2)	Veľké (3)	Veľké (3)

- Vysoko nepravdepodobné: nemalo by sa udiať počas celej pracovnej kariéry zamestnanca.
- Pravdepodobné nebezpečenstvo: môže sa udiať iba zriedka počas celej pracovnej kariéry zamestnanca.
- Vysoko pravdepodobné: môže sa udiať často počas pracovnej kariéry zamestnanca.
- Mierne poškodenie: úrazy, alebo ochorenia, ktoré nespôsobili dlhotrvajúce ťažkosti (ako napr. drobné poranenia, podráždenie oka, bolesti hlavy a pod.).
- Stredné poškodenie: úrazy, alebo ochorenia spôsobujúce mierne, ale dlhšie trvajúce alebo opätovne opakované ťažkosti (ako napr. vážnejšie rany, jednoduché zlomeniny, popáleniny 2. stupňa na obmedzenom povrchu tela, kožné alergie a pod.).
- Extrémne poškodenie: úrazy, alebo ochorenia spôsobujúce vážne a permanentné ťažkosti a/alebo smrť (ako napr. amputácie, závažné a viacnásobné zlomeniny vedúce k postihnutiu, rakovina, popáleniny 2. a 3. stupňa na veľkej časti povrchu tela a pod.).

B. Rozhodnite, či je riziko spôsobené nebezpečenstvom akceptovateľné alebo neakceptovateľné

Všeobecne platí:

- veľké riziko je neakceptovateľné,
- malé a stredné riziko je akceptovateľné.

Ak nie sú splnené právne požiadavky, potom riziko nie je akceptovateľné!

Pamätajte: Vaše posudzovanie rizík by sa malo vždy vykonávať za aktívneho zapojenia zamestnancov. Keď sa budete rozhodovať o akceptovateľnosti rizika, berte do úvahy ich účasť a zohľadnite aj otázky pohlavia, veku a tiež zdravia zamestnanca, ktorého sa posudzovanie týka.

KROK 4**Ako mám plánovať postup na odstránenie, alebo obmedzenie rizík vyplývajúcich z nebezpečenstiev?**

- Ak je riziko veľké a hodnotené ako neakceptovateľné, opatrenia na zníženie rizika musia byť vykonané ihneď.
- Ak je stredné riziko a je posúdené ako akceptovateľné, je doporučené naplánovať opatrenia na zníženie úrovne rizika.
- Ak je riziko malé a je posúdené ako akceptovateľné, je potrebné uistiť sa, že aj naďalej zostane na takej istej nízkej úrovni.

Pri prijímaní preventívnych a ochranných opatrení má byť uplatnené nasledovné poradie priorit:

- odstránenie nebezpečenstva/rizika,
- minimalizovanie nebezpečenstva/rizika použitím organizačných opatrení,
- minimalizovanie nebezpečenstva/rizika použitím opatrení kolektívneho zabezpečenia,
- znížiť riziko použitím zodpovedajúcich osobných ochranných pracovných prostriedkov.

Príklady opatrení, ktoré je vhodné použiť na zníženie rizík môžete nájsť v špecifických kontrolných zoznamoch v ČASTI III alebo v ČASTI IV.

KROK 5**Ako mám zdokumentovať svoje posudzovanie rizík?**

Pre každé pracovisko môžete na zdokumentovanie posúdenia rizík použiť nasledujúci FORMULÁR PRE POSÚDENIE RIZÍK.

- Zaznamenajte nasledovné informácie: Názov a adresa firmy, názov pracoviska na ktorom sa vykonáva posudzovanie rizík, mená osôb pracujúcich na pracovisku, dátum posudzovania a mená osôb, ktoré posudzovanie rizík vykonali.
- Zaznamenajte identifikované nebezpečenstvá (pre každé, ktoré ste zaškrtnuli „ÁNO“ vo VŠEOBECNOM KONTROLNOM ZOZNAME) v stĺpci 2 FORMULÁRU PRE POSÚDENIE RIZÍK.
- Pre každé identifikované nebezpečenstvo:
  - v stĺpci 3 popíšte použité preventívne / ochranné opatrenia určené na obmedzenie rizika vyplývajúceho z daného nebezpečenstva,
  - v stĺpci 4 popíšte výsledky posúdenia rizika (napr. vysoké/ neakceptovateľné),
  - v stĺpci 5 popíšte čo sa plánuje vykonať na zníženie rizika.

FORMULÁR PRE POSUDOVANIE RIZÍK**Formulár pre posudzovanie rizík**

Dátum: _____ List č.: _____

Názov a adresa podniku:

Posúdenie rizík vykonal: (meno a funkcia)

Pracovisko:

Mená zamestnancov, pracujúcich na pracovisku:

P. Č.	NEBEZPEČENSTVO (ohrozenie)	POUŽITÉ PREVENTÍVNE / OCHRANNÉ OPATRENIA	ODHAD/HODNOTENIE RIZIKA	PLÁNOVANÉ OPATRENIA NA ZNÍŽENIE RIZIKA
1	2	3	4	5
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Podpisy zamestnancov, ktorí vykonali posúdenie rizík:

Podpisy zamestnancov pracujúcich na posudzovanom pracovisku:

ČASŤ III: IDENTIFIKÁCIA OHROZENÍ A VÝBER PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ – VŠEOBECNÉ

Kontrolný zoznam č. 1

OHROZENIE: NEROVNÉ ALEBO KLZKÉ PLOCHÉ POVRCHY

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dolevedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Sú na podlahách oblasti s nerovnosťami, poškodeným povrchom, diery a pod.?	●	○
2. Sú niekedy podlahy klzké, napr. po umytí, rozliatí kvapalín, od dažďa alebo sú zaprášené v dôsledku pracovných procesov?	●	○
3. Vyskytujú sa na podlahe prahy alebo iné zmeny úrovne?	●	○
4. Sú na podlahe natiahnuté káble?	●	○
5. Môžu zamestnanci spadnúť alebo sa šmyknúť v dôsledku nevhodnej obuvi?	●	○
6. Sú podlahy udržiavané v čistote?	○	●
7. Sú nejaké prekážky alebo zavádzajúce objekty ponechané v okolí pracovných priestorov?	●	○
8. Sú neodstrániteľné prekážky označené?	○	●
9. Sú dopravné cesty správne označené?	○	●
10. Je zabezpečené vhodné osvetlenie podláh a dopravných ciest?	○	●

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Venovať pozornosť voľbe typu podlahy, obzvlášť ak bude vystavená vlhkosti a prachu v dôsledku pracovných procesov; udržiavať suché povrchy.
- Ak je nutné, ochraňovať povrchy chemickými prostriedkami, aby neboli klzké; používať správne čistiace metódy.
- Zabezpečiť pravidelnú kontrolu podlahy a dopravných ciest.
- Odstrániť diery, trhliny, opotrebené povrchové vrstvy a pod.; udržiavať podlahy a dopravné cesty čisté.
- Odstrániť prahy alebo limitovať ich výšku; zlepšiť ich viditeľnosť.
- Poskytovať vhodnú obuv zamestnancom.
- Zabezpečiť správne označenia na podlahách a dopravných cestách.
- Zabezpečiť adekvátne osvetlenie podláh a dopravných ciest.
- Umiesť zariadenia tak, aby káble nepretínali trasy pohybu osôb; použiť bezpečné pevné kryty káblov.
- Používať protišmykové a ľahko udržiavateľné materiály na podlahách.
- Zabezpečiť správne odtekanie kvapalín z povrchu.

OHROZENIE: POHYBUJÚCE SA VOZIDLÁ A STROJE

Kontrolný zoznam č. 2

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dolevedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Používajú sa dopravné prostriedky aj keď majú poruchu?	●	○
2. Dochádza k preťažovaniu dopravných prostriedkov a zdvíhacích zariadení?	●	○
3. Sú dopravné cesty udržiavané bez prekážok?	○	●
4. Je zúžené zorné pole dopravných ciest?	●	○
5. Obsluhujú dopravné prostriedky aj neoprávnené osoby?	●	○
6. Sú náklady na vozidlách vždy správne zaistené?	○	●
7. Dochádza niekedy ku obmedzeniu zorného poľa vodiča rozmerným nákladom?	●	○

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Zabezpečiť, aby dopravné prostriedky boli spôsobilé na vykonávanie určených prác.
- Používať certifikované/licencované pracovné zariadenia.
- Pracovať s vybavením podľa pokynov výrobcu a manuálov.
- Vykonávať pravidelnú technickú inšpekciu pracovného vybavenia.
- Zabezpečiť správne označenie dopravných ciest.
- Zabezpečiť dostatočnú šírku dopravných ciest a bez „slepých miest“.
- Zabezpečiť správne uchytenie nákladu.
- Zabezpečiť adekvátny výcvik zamestnancov.
- Zaisťiť samohybné prostriedky pred neočakávaným rozbehnutím.

Kontrolný zoznam č. 3

OHROZENIE: POHYBUJÚCE SA ČASTI STROJOV

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uveďte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Existujú nejaké nechránené pohybujúce sa časti strojov?	☒	☐
2. Chránia dostatočne ochranné zariadenia ruky, ramená a iné časti tela zamestnancov pred kontaktom s nebezpečnými pohybujúcimi sa časťami?	☐	☒
3. Sú všetky ochranné kryty strojov pevne uchytené a nie ľahko odstrániteľné?	☐	☒
4. Môže spadnúť nejaký predmet na pohybujúcu sa časť stroja?	☒	☐
5. Môže byť stroj mastený bez odstránenia ochranných krytov?	☐	☒
6. Je možné odstrániť ochranné kryty bez zastavenia pohybu stroja?	☒	☐
7. Existujú na stroji nejaké nechránené ozubené kolesá, reťazové kolesá, bubny alebo zotrvačníky?	☒	☐
8. Sú nejaké remeňové alebo reťazové prevody nechránené?	☒	☐
9. Je pre obsluhu ľahké dosiahnuť na vypínače „ZAPN.“ a „VYPN.“?	☐	☒
10. Jeden vypínač slúži viacerým operátorom?	☒	☐

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Zabezpečiť, aby stroje obsluhovali vyškolení a na danú činnosť oprávnení zamestnanci.
- Zabezpečiť, aby vhodné ochranné kryty boli správne na mieste.
- Upozorňovať zamestnancov prostredníctvom plagátov a symbolov, aby používali ochranné zariadenia.
- Zaisťiť, aby všetky ochranné zariadenia boli správne umiestnené pred uvedením stroja do prevádzky.
- Zabezpečiť, aby okolie stroja bolo čisté, upratané a bez prekážok.
- Zabezpečiť dostatok priestoru pre pohyb zamestnancov.
- Poskytovať zamestnancom vhodné OOPP.
- Zabezpečiť správne osvetlenie strojov a ich okolia.
- Zabezpečiť správnu údržbu strojov a rýchlu opravu porúch.
- Zaisťiť dostatočný priestor medzi pohybujúcimi sa časťami stroja a pevnými časťami v jeho okolí.

OHROZENIE: ELEKTRICKÁ INŠTALÁCIA A ELEKTROVYBAVENIE

Kontrolný zoznam č. 4

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uveďte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Sú bezpečnostné zariadenia a vypínače na mieste a fungujú správne?	☐	☒
2. Je niekde poškodená izolácia?	☒	☐
3. Sú niekde poškodené elektrické rozvodné skrine alebo nie sú chránené pred neoprávneným vniknutím?	☒	☐
4. Sú niekde elektrické rozvodné skrine bez označenia podľa IEC – 60417-5036 (čierny blesk na žltom pozadí ohraničenom čiernym trojuholníkom)?	☒	☐
5. Sú niekde poškodené zásuvky alebo objímky?	☒	☐
6. Existuje možnosť nesprávneho použitia elektrického vybavenia?	☒	☐
7. Je možný kontakt s elektrickým zariadením s vlhkými rukami alebo vo vlhkom oblečení?	☒	☐
8. Je možné pracovať v nebezpečnej blízkosti elektrických zariadení?	☒	☐
9. Sú nejaké „živé časti“ v blízkosti pracovných oblastí?	☒	☐
10. Sú niektoré vodivé časti nechránené alebo neuzemnené?	☒	☐
11. Je možnosť vzniku elektrostatických nábojov?	☒	☐

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Vykonať vizuálnu kontrolu prípadných chýb pred spustením zariadenia.
- Zabezpečiť pravidelné kontroly odborníkmi.
- Používať len zariadenia s označením CE.
- V prípade poruchy zariadenia vypnúť zariadenie a prerušiť jeho napájanie vytiahnutím kábla s elektrickej zásuvky.
- Poruchy dať opravovať len odborníkom.
- Používať vhodné zariadenia (s ochranou mechanických častí a pod.).
- Pracovať so zariadeniami podľa inštrukcií od výrobcu.
- Zabrániť dotyku s vodičmi počas zdvíhacích operácií.
- Skontrolovať elektrické zariadenie pred uvedením do činnosti, po opravách a tiež periodicky.
- Používať uzemňovanie.

Kontrolný zoznam č. 5

OHROZENIE: POŽIAR

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uveďte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Používate okysličujúce alebo horľavé látky?	●	○
2. Skladujete okysličujúce alebo horľavé látky vo vetraných miestnostiach?	○	●
3. Máte k dispozícii „Materiálové listy s bezpečnostnými údajmi“ pre všetky nebezpečné chemikálie, ktoré používate?	○	●
4. Existujú zdroje vznietenia?	●	○
5. Sú pracoviská s rizikom požiaru správne označené?	○	●
6. Sú zamestnanci, ktorí pracujú s výbušnými alebo horľavými látkami pravidelne školení o nebezpečných vlastnostiach týchto látok?	○	●
7. Je protipožiarne vybavenie na mieste a je vyhovujúce?	○	●
8. Sú hasiace zariadenia pravidelne udržiavané?	○	●
9. Sú hasiace zariadenia ľahko dostupné?	○	●
10. Sú vypracované núdzové opatrenia a havarijné plány?	○	●
11. Sú únikové cesty a núdzové východy označené?	○	●
12. Existujú požiarne poplachové zariadenia?	○	●
13. Sú vykonávané protipožiarne a poplachové cvičenia?	○	●

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Správne skladovanie výbušných a horľavých látok.
- Oddeliť výbušné a horľavé látky.
- Eliminovať možné zdroje vznietenia.
- Zabezpečiť „Materiálové listy s bezpečnostnými údajmi“ pre všetky horľavé látky.
- Obstať oficiálne povolenia pre prácu s otvoreným ohňom na danom mieste.
- Vybaviť pracoviská vhodnými hasiacimi prístrojmi.
- Zabezpečiť pravidelnú kontrolu elektrického vybavenia.
- Správne zvoliť protipožiarne vybavenie.
- Pravidelne kontrolovať a udržiavať protipožiarne vybavenie.
- Inštalovať požiarne poplachové zariadenie.
- Označiť únikové cesty a núdzové východy, udržiavať ich voľne priedochodné.
- Zabezpečiť školenia zamestnancov.
- Vykonávať núdzové nácvičky.

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

Kontrolný zoznam č. 6

OHROZENIE: VÝBUCH

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dolevedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Používate látky, ktoré môžu vytvárať výbušnú atmosféru?	●	○
2. Máte k dispozícii „Karty bezpečnostných údajov“ pre všetky výbušné látky, ktoré používate?	○	●
3. Sú výbušné chemikálie správne označené?	○	●
4. Vznikajú pri výrobe výbušné zmesi?	●	○
5. Sú niekde priestory s nebezpečenstvom výbuchu?	●	○
6. Sú niekde priestory s nebezpečenstvom výbuchu v dôsledku vyšších skladovacích teplôt alebo veľkého množstva skladovaných látok?	●	○
7. Sú plynové rozvody uzavreté a pravidelne kontrolované?	○	●
8. Je správne zvolený druh elektrovybavenia vo výbušných oblastiach?	○	●
9. Existujú iniciačné zdroje vo výbušných zónach?	●	○
10. Sú vo výbušných oblastiach zdroje vysokej teploty?	●	○
11. Sú označené priestory s nebezpečenstvom výbuchu?	○	●
12. Je nepretržite monitorovaná koncentrácia výbušných látok v nebezpečných priestoroch?	○	●
13. Sú monitorovacie zariadenia pravidelne kontrolované?	○	●
14. Sú zamestnanci pracujúci s výbušnými látkami pravidelne oboznamovaní s nebezpečnými vlastnosťami týchto chemikálií?	○	●

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Používať vetranie a monitorovať koncentráciu.
- Zabezpečiť „Karty bezpečnostných údajov“ pre všetky výbušné chemické látky.
- Odstrániť zdroje možného vznietenia.
- Udržiavať látky, ktoré spolu so vzduchom môžu vytvoriť výbušnú zmes, mimo dosahu otvoreného plameňa, elektrického zariadenia a pod.
- Skladovať pokiaľ možno čo najmenšie množstvá látok.
- Dbáť na pokyny ohľadom zabránenia spoločného skladovania niektorých látok.
- Zabrániť kontaminácii skladovaných látok inými substanciami.
- Označiť všetky oblasti s nebezpečenstvom výbuchu.
- Obzerať oficiálne povolenia pre prácu s otvoreným ohňom na danom mieste.
- Označiť únikové cesty a núdzové východy, udržiavať ich voľne prístupné.
- Zabezpečiť školenia zamestnancov.
- Vykonávať havarijné cvičenia.

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

Kontrolný zoznam č. 7

OHROZENIE: CHEMICKÉ LÁTKY

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uveďte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Používate nebezpečné chemické látky, napr. toxické, škodlivé, karcinogénne, oxidujúce, výbušné, horľavé a pod.?	●	○
2. Máte k dispozícii „Karty bezpečnostných údajov“ pre všetky nebezpečné chemické látky, ktoré používate?	○	●
3. Sú všetky nebezpečné chemikálie správne označené?	○	●
4. Je zabezpečená správna manipulácia so všetkými nebezpečnými chemickými látkami?	○	●
5. Sú zamestnanci pracujúci s chemikáliami pravidelne oboznamovaní s nebezpečnými vlastnosťami týchto chemických látok?	○	●
6. Sú mladí zamestnanci alebo tehotné ženy v kontakte s karcinogénnymi látkami?	●	○
7. Je zabezpečené meranie koncentrácie látok, u ktorých je stanovená maximálna prípustná hranica?	○	●
8. Sú namerané koncentrácie nižšie než maximálne prípustné?	○	●
9. Sú zamestnancom poskytované predpísané osobné ochranné pracovné prostriedky (OOPP)?	○	●
10. Je pravidelne kontrolovaný vetrací systém?	○	●
11. Absolvujú zamestnanci periodické lekárske prehliadky a aj špeciálne prehliadky?	○	●
12. Sú zamestnanci školení v správnom zaobchádzaní s nebezpečnými látkami?	○	●

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Nahradiť veľmi toxické látky menej toxickými.
- Ak je možné, odstrániť karcinogénne látky.
- Automatizovať systém manipulácie s nebezpečnými chemikáliami.
- Zabezpečiť „Karty bezpečnostných údajov“ pre všetky nebezpečné chemické látky.
- Zabezpečiť správne označenie všetkých nebezpečných chemikálií.
- Zabezpečiť správnu manipuláciu so všetkými nebezpečnými chemikáliami.
- Oddeliť od seba látky horľavé a chemicky nebezpečné.
- Zabezpečiť meranie koncentrácie škodlivín.
- Zabezpečiť zamestnancom predpísané OOPP.
- Vytvoriť správne vetracie podmienky.
- Pravidelne kontrolovať technické zariadenia používané na prácu s chemikáliami.
- Kontrolovať vetracie systémy, aby boli maximálne efektívne.
- Dbieť na periodické lekárske prehliadky zamestnancov.
- Pravidelné školenia zamestnancov o nebezpečných látkach a nácviky bezpečnej práce.

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

Kontrolný zoznam č. 8

OHROZENIE: HLUK

OHROZENIE: VIBRÁCIE

Kontrolný zoznam č. 9

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uveďte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Sú príčinou vysokej hladiny hluku pracovné procesy, napr. narážanie kovu na kov, hluk motorov a pod.?	☒	☐
2. Je príčinou vysokej hladiny hluku jeho prenikanie z vonkajšieho okolia do budovy?	☒	☐
3. Môže prevádzkový hluk prekryť výstražné signály?	☒	☐
4. Je hluk taký vysoký, že musíte zvyšovať hlas pri bežnej komunikácii s ľuďmi na pracovisku?	☒	☐
5. Nevedomky zvyšujete hlas pri rozhovore s ľuďmi aj po opustení pracoviska?	☒	☐

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Porovnať hlukové zaťaženie zamestnancov s legislatívne stanovenými limitmi.
- Vykonať technické opatrenia na redukcii hlučnosti, napr. izolovať vibrujúce časti od okolia, namontovať tmiče hluku a pod.
- Umiestniť zdroje hluku ďalej od pracoviska.
- Znižovať dobu pobytu v hlučnom prostredí.
- Namontovať kryty okolo strojov na zníženie hlukových emisií.
- Inštalovať protihlukové bariéry na zabránenie priameho šírenia zvuku.
- Určiť oblasti s nutnou ochranou sluchu a označiť ich príslušnými symbolmi.
- Poskytnúť vhodnú ochranu sluchu.
- Zabezpečiť používanie ochrany sluchu.
- Poskytovať informácie, inštrukcie a výcvik.
- Zabezpečiť pravidelné kontroly sluchu zamestnancov.

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uveďte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Vykonáva sa (často alebo dlhodobejšie) práca v prostredí v ktorom sú citelné vibrácie počas státia alebo sedenia?	☒	☐
2. Vykonáva sa (často alebo dlhodobejšie) práca s použitím ručných nástrojov alebo zariadení, spôsobujúcich vibrácie?	☒	☐

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Určiť mieru zaťaženia zamestnancov vibráciami a porovnať ju so zákonne stanovenými limitmi.
- Izolovať pracovisko (sedačky, podlahy) od vibrácií.
- Odstrániť zariadenia a nástroje generujúce vibrácie.
- Znížiť čas práce s vibrujúcimi zariadeniami.
- Používať správne nástroje (napr. s izolovanými rukoväťami) a správne ich aj udržiavať.
- Dodržiavať návody na obsluhu zariadení a nástrojov.
- Zabezpečiť dostatočné zaškolenie a informovanie.
- Poskytnúť ochranné rukavice pri práci s ručnými vibrujúcimi nástrojmi.
- Zabezpečiť, aby sa používali ochranné rukavice a správne údržbu.
- Udržiavať teplo na pracovisku, obzvlášť ruky v teple, cvičiť s rukami.
- Poskytovať potrebné ochranné oblečenie, aby boli zamestnanci v teple a v suchu.
- Zabezpečiť pravidelné lekárske prehliadky.

Kontrolný zoznam č. 10

OHROZENIE: OSVETLENIE

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
1. Je osvetlenie pracoviska dostatočné vzhľadom na efektívne a presné plnenie pracovných úloh?	☐	☒
2. Sú niektoré pracovné oblasti zatienené tak, že negatívne ovplyvňujú prácu?	☒	☐
3. Je osvetlenie chodieb, schodísk a pod. oblastí také, že umožňuje bezpečný pohyb a identifikáciu prekážok?	☐	☒
4. Sú zaznamenané pravidelne sa opakujúce sťažnosti zamestnancov na nevhodné osvetlenie pracoviska?	☒	☐
5. Existujú v zornom poli nadmerné kontrasty, ktoré zhoršujú vizuálne vnímanie a môžu spôsobiť poškodenie zraku?	☒	☐
6. Vznikajú na niektorých miestach svetelné odrazy?	☒	☐
7. Sú veľké rozdiely v osvetlení pracoviska, ktoré môžu dlhodobo spôsobovať zrakový stres?	☒	☐
8. Sú zachované pôvodné farebné odtiene aj pri umelom osvetlení?	☐	☒
9. Sú bezpečnostné zafarbenia rozoznateľné pri existujúcom umelom osvetlení?	☐	☒
10. Môžu blikajúce svetlá obťažovať zamestnancov?	☒	☐
11. Sú rotujúce časti strojov vnímané ako nehybné pri umelom osvetlení, t. j. vzniká stroboskopický efekt?	☒	☐

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Pravidelné meranie svetelnosti a svetelnej homogenity v pracovnej oblasti a v priľahlom okolí.
- Pravidelné meranie svetelnosti a svetelnej homogenity vo vzdialenejšom okolí, ako napr. na chodbách, schodiskách a pod.
- Poradiť sa s odborníkmi na osvetlenie ohľadom inštalácie svetelných zdrojov, ich údržby, výmeny a pod.
- Dodržiavať princípy osvetlenia a zásady používania svetelných zdrojov (intenzita, farba svetla a pod.), ako aj dbať na kvalitu povrchu objektov z hľadiska svetelných odrazov.
- Používať dodatočné miestne zdroje osvetlenia podľa požiadaviek pracoviska.
- Kombinovať vhodné nepriame osvetlenie a lokálne svetelné zdroje na eliminovanie tieňov.
- Odstrániť lesklé povrchy na pracovisku.
- Zabrániť vzniku blikavého a stroboskopického efektu.
- Pravidelne konzultovať so zamestnancami problematiku osvetlenia.

MIESTO NA POZNÁMKY ►

Kontrolný zoznam č. 11

OHROZENIE: STRES PRI PRÁCI

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
PRACOVNÉ PODMIENKY		
Pracujú zamestnanci zvyčajne alebo príležitostne pod vysokým tlakom (rýchle pracovné tempo, krátke dodacie lehoty)?	●	○
Musia zamestnanci zvyčajne alebo príležitostne robiť nadčasy?	●	○
Je pracovné zaťaženie zvyčajne alebo príležitostne veľmi vysoké?	●	○
Existuje vyváženosť medzi fyzickou a psychickou náročnosťou práce a spôsobilosťou zamestnancov?	○	●
Je vykonávaná práca monotónna?	●	○
Existujú na pracovisku fyzikálne riziká (hluk, teplotné výkyvy, chemikálie, atď.)?	●	○
Vedia zamestnanci, aké sú presne ich úlohy a povinnosti?	○	●
Kladú sa na zamestnancov požiadavky, ktoré si odporujú?	●	○
Sú zamestnanci spoločensky izolovaní pri výkone svojej práce?	●	○
RIADENIE PRÁCE		
Majú zamestnanci vplyv na metódy, ktorými si plnia svoji pracovné úlohy?	○	●
Majú zamestnanci vplyv na náplň ich práce?	○	●
Majú zamestnanci možnosť plánovať svoju prácu, samostatne rozhodovať a prebrať zodpovednosť?	○	●
Sú pracovné úkony rozkúskované natolko, že zamestnanci sa len v minimálnej miere môžu identifikovať s konečným výrobkom?	●	○
Prípravuje sa rozvrh pracovných zmien v predstihu?	○	●
Podieľajú sa zamestnanci na príprave rozvrhu pracovných zmien?	○	●
Je pracovná doba nepohyblivá?	●	○
SPOLOČENSKÉ OVZDUŠIE		
Je spoločenské ovzdušie na pracovisku na nízkej úrovni?	●	○
Je spolupráca medzi jednotlivými skupinami zamestnancov slabá (napr. medzi jednotlivými organizačnými zložkami)?	●	○
Existujú na pracovisku medziľudské konflikty alebo konflikty medzi skupinami zamestnancov?	●	○
Ostávajú sporné otázky a problémy medzi zamestnancami a vedením nevyriešené?	●	○
Existuje veľká konkurencia medzi zamestnancami?	●	○
Vyskytuje sa šikanovanie a obťažovanie?	●	○
Sú zamestnanci vystavení riziku násillia zo strany verejnosti (slovné urážky, vyhrážky alebo fyzické útoky)?	●	○

OTÁZKA**ÁNO** **NIE****PODPORA**

OTÁZKA	ÁNO	NIE
Majú zamestnanci podporu ich nadriadených a kolegov?	○	●
Existuje pre zamestnancov spätná väzba, či už pozitívna alebo negatívna, týkajúca sa ich práce?	○	●
Dostane sa zamestnancom ocenenia a uznania, ak si spoľahlivo plnia zverené pracovné úlohy?	○	●
Sú noví zamestnanci primerane zaškolení na svoju prácu a pracujú pod vhodným dohľadom?	○	●
Ak sa plánujú organizačné zmeny alebo ak budúcnosť podniku nie je jasná, sú zamestnanci dostatočne informovaní a podporovaní, aby sa zmiernili ich obavy a starosti?	○	●

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

PRACOVNÉ PODMIENKY

- Zabezpečiť dostatok zdrojov tak na bežnú prevádzku, ako aj v nárazových situáciách.
- Štruktúrovať prevádzkové pochody tak, aby sa v najväčšej možnej miere predišlo nárazovým a problémovým situáciám.
- Informovať o výrobných plánoch a vopred upozorniť na možné nárazové situácie.
- Sledovať pracovnú záťaž a systematicky kontrolovať, ako sa zamestnanci fyzicky resp. psychicky vysporiadávajú s vysokým pracovným zaťažením.
- Udržovať nízku úroveň nadčasov a dohodnúť spôsob čerpania náhradného voľna po období vysokého počtu nadčasov.
- Zaisťiť dostatočnú spôsobilosť zamestnancov na vykonávanie pridelených úloh.
- Zabezpečiť rovnováhu medzi schopnosťami zamestnancov a pracovnými požiadavkami tak, aby neboli ani nadmerne, ale ani podpriemerne vyťaženi.
- Systematicky školiť a podporovať zamestnancov, aby dokázali plniť zverené úlohy.
- Podnecovať zamestnancov, aby si neustále rozvíjali svoje schopnosti.
- Rozšíriť rozsah pracovných úloh a prispieť tak väčšej rôznorodosti práce. Zaviesť rotačný princíp v práci alebo pri vykonávaní pracovných úloh.
- Zaisťiť vyhodnocovanie rizík na pracovisku a predchádzať im.
- Jasne a zreteľne zafinancovať úlohu, funkcie a pôsobnosť zamestnancov.
- Zorganizovať prácu tak, aby každý zamestnanec pracoval aspoň s jedným kolegom. Zjednodušiť sociálne začlenenie zamestnancov v práci a aj mimo práce, napr. poskytnutím priestorov na neformálne stretnutia, organizovaním spoločenských podujatí.

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

RIADENIE PRÁCE

- Radiť sa so zamestnancami a ich zástupcami o organizácii práce, jej obsahu a množstve.
- Delegovať zodpovednosť a riešenie problémov na zamestnancov na základe dôvery v ich zručnosti a schopnosti.
- Sledovať spokojnosť zamestnancov s prácou.
- Zlepšiť pocit zamestnancov pre identifikáciu s ich prácou, napr. zdôraznením širšieho zmyslu ich práce a zviditeľnením vplyvu a podielu zamestnancov na konečnom výrobku alebo službe.
- V predstihu plánovať rozvrh pracovných zmien (denných, nočných atď.) a informovať zamestnancov.
- Radiť sa so zamestnancami o rozvrhu pracovných zmien a prípadne upraviť pracovnú dobu podľa osobných potrieb zamestnanca. Vytvoriť zamestnancom možnosť ovplyvniť plán ich vlastných pracovných zmien.
- Zaviest' pružnú pracovnú dobu a opatrenia na zosúladienie pracovného a rodinného života.

SPOLOČENSKÉ OVZDUŠIE

- Vyvinúť a zaviesť opatrenia na riešenie konfliktov na pracovisku.
- Zvolávať schôdze a rokovať o problémoch medzi zamestnancami. Pomáhať zamestnancom pri hľadaní príčin problémov a príslušných riešení.
- Zaisťiť, že skupiny alebo tímy budú mať vhodnú štruktúru.
- Poskytnúť školenia na riešenie medziludských konfliktov. Osobitne dbať na dostatočné odborné vyškolenie vedúcich pracovníkov s cieľom spoľahlivo riadiť personál.
- Propagovať kultúru vzájomného rešpektu.
- Zabezpečiť ochranu zraniteľných zamestnancov (ako napríklad mladých a nových kolegov) tak, že každému bude pridelený skúsenejší kolega ako poradca a dohliadajúca osoba.
- Vyvinúť a zaviesť opatrenia v rámci stratégie proti šikanovaniu na pracovisku.
- Pracoviská zariadiť tak, aby boli zamestnanci chránení pred násilím (napr. špeciálne zábrany, monitorovací systém).
- Vyhýbať sa práci osamote.
- Vypracovať stratégiu na zaobchádzanie s násilím týkajúcim sa zamestnancov a jasne ju predstaviť príslušníkom verejnosti (určením, čo sa bude tolerovať a čo nie a ako bude organizácia pristupovať k útokom na svojich zamestnancov).
- Zabezpečiť fungujúci komunikačný systém, ktorým sa budú efektívne sprostredkúvať informácie o incidentoch a možných prípadoch násillia.
- Vyškoliť zamestnancov, ako sa majú zachovať, ak budú konfrontovaní s násilím (rozpoznať násillie, informovať o ňom, privolať pomoc a podať správu, atď.).

PODPORA

- Školiť vedúcich pracovníkov, ako majú poskytovať svojim podriadeným spätnú väzbu, ako oceniť ich prácu a podporovať ich.
- Uskutočňovať zaškolenia nových zamestnancov na ich prácu, integrovať starších a skúsenejších kolegov do školení, dohľadu a pomoci nových zamestnancom.
- Zamestnancov a ich zástupcov otvorene a jasne informovať o plánovaných zmenách (ako napr. o prepúšťaní), a to pred i počas zmien, ako aj po nich.
- Vytvoriť pre zamestnancov príležitosť na diskusiu o zmenách a dať im možnosť ovplyvniť ich.
- Poskytnúť prepusteným zamestnancom osobitné školenia a odborné poradenstvo o ich ďalšom kariérom vývoji.

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

ČASŤ IV: IDENTIFIKÁCIA OHROZENÍ A VÝBER PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ – PRE ŠPECIFICKÉ OBLASTI

Kontrolný zoznam: Kancelárske pracovisko

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
PRACOVNÉ PROSTREDIE		
Má podlaha vhodné pokrytie, napr. bez dier a prekážok?	☐	☒
Je na pracovisku vhodná mikroklima, napr. teplota, slnečné žiarenie, vlhkosť, prúdenie vzduchu a pod.?	☐	☒
Sú rozmery miestností vhodné vzhľadom na počet zamestnancov a zodpovedajú platnej legislatíve?	☐	☒
Je v miestnosti prirodzené osvetlenie?	☐	☒
Sú okná vybavené zatemnením pre použitie zobrazovacích jednotiek, aby svetlo nerušilo obraz, resp. aby sa eliminovalo alebo aspoň minimalizovalo svetlo dopadajúce na obrazovky?	☐	☒
Spôsobujú rôzne zdroje svetelné odrazy na obrazovky počítačov, napr. odrazy svetla od okien, dverí, lešteného nábytku a pod.?	☒	☐
Ruší nejaký hluk pozornosť a verbálnu komunikáciu?	☒	☐
Prekážajú káble a vedenia voľnému pohybu tým, že ležia na podlahe alebo sú v priestore tak, že môžu spôsobiť zakopnutie?	☒	☐
Majú zamestnanci priestorovú možnosť meniť svoju polohu počas práce?	☐	☒
Je budova správne čistená a udržiavaná?	☐	☒
Je dostupná lekárnička prvej pomoci a personál ju vie použiť?	☐	☒
Sú únikové cesty a núdzové východy správne označené a voľné?	☐	☒
ZOBRAZOVACIE JEDNOTKY A OSOBNÉ POČÍTAČE		
Sú obrazy zo zobrazovacích jednotiek zreteľné, jasné, s primeranou veľkosťou a riadkovaním?	☐	☒
Sú obrazy zo zobrazovacích jednotiek bez kmitania?	☐	☒
Je primeraný jas a kontrast medzi znakmi a pozadím z hľadiska čitateľnosti a je možné ho meniť počas používania?	☐	☒
Dajú sa zobrazovacie jednotky premiestňovať podľa potreby?	☐	☒
Je vhodné svetelné pozadie pre použitie zobrazovacích jednotiek a je možné meniť svetelno-contrastné pomery užívateľom?	☐	☒
Je dodržaná vzdialenosť 50 – 80 cm medzi očami a obrazovkou?	☐	☒
Nepôsobia na obrazovku rušivé svetelné reflexy?	☐	☒
Je klávesnica vhodne umiestnená tak, aby umožňovala pohodlné opretie rúk a ergonomické držanie tela?	☐	☒
Je dostatočný priestor medzi klávesnicou a myšou?	☐	☒

OTÁZKA

ÁNO NIE

Sú klávesnica a myš umiestnené vzájomne v blízkosti z hľadiska dosahu; nachádzajú sa v tej istej výškovej úrovni?

Je povrch klávesnice matný, aby neodrážal svetlo?

Sú symboly na klávesniciach jasne rozlíšiteľné; sú pre obsluhu dobre čitateľné zo správnej pracovnej polohy?

RYBAVENIE PRACOVISKA

Sú stoličky stabilné a ergonomicky vhodné?

Majú stoličky primeranú výšku alebo sú ľahko nastaviteľné?

Je nastaviteľná výška chrbta stoličky?

V prípade potreby je k dispozícii opierka ramena?

V prípade potreby je k dispozícii opierka chodidiel?

Sú najčastejšie používané prvky vybavenia na pracovisku v dosahu bez nutnosti otáčania hlavy alebo celého tela?

Je stôl v takej výške, aby umožňoval ľahkú pohyblivosť nôh?

Je stojan na papierové listy nastaviteľný, resp. môže byť zafixovaný v takej polohe, aby umožnil pohodlnú čitateľnosť?

SOFTVÉROVÁ ERGONOMIA

Spĺňa používaný softvér požiadavky daných úloh?

Môže byť softvér upravený na začiatočnicu úroveň?

Je softvér vybavený pre používanie v materinskom jazyku?

Poskytuje softvér informácie v užívateľsky prístupnej forme?

Majú zamestnanci k dispozícii odbornú, rýchlu a ochotnú pomoc v prípade bežných problémov s používaním softvéru?

ORGANIZÁCIA PRÁCE

V prípade dlhodobej práce pred obrazovkou majú zamestnanci možnosť prestávok alebo môžu zmeniť typ práce?

Je skutočná dĺžka práce pred obrazovkou menej ako 6 hodín denne?

Dostávajú zamestnanci rôznorodé úlohy?

Môžu si zamestnanci určovať poradie plnenia úloh?

Sú zamestnanci pod nadmerným pracovným tlakom, sú vystavení nadmernému psychickému zaťaženiu?

Absolvovali zamestnanci výcvik, konzultácie a boli im poskytnuté informácie skôr než boli zaradení na konkrétne pracovné miesto?

Kontrolný zoznam: Stavba

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

OTÁZKA

ZDRAVOTNÉ OHROZENIA

	ÁNO	NIE
Je venovaná pozornosť informáciám zamestnancov, ak sa sťažujú na problémy so zrakom?	☐	☒
Je systematicky sledovaný stav zraku zamestnancov v zmysle platnej národnej legislatívy?	☐	☒
Ak sa zamestnanec sťažuje na svalovo-pohybové problémy (krk, chrbát, ramená, nohy), je vykonané ergonomické posúdenie jeho pracoviska?	☐	☒

ÁNO

NIE

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

PRACOVNÉ PROSTREDIE

- Pravidelne vykonávať hodnotenia rizika.
- Konzultovať so zamestnancami vhodné zmeny pracovného prostredia.
- Meranie a monitorovanie environmentálnych parametrov.
- Obrátiť sa na expertov pri tvorbe pracovného prostredia.

ZOBRAZOVACIE JEDNOTKY A OSOBNÉ POČÍTAČE

- Zabezpečiť vhodné vybavenie pre každý druh pracovnej činnosti.
- Brať do úvahy ergonomické aspekty pri navrhovaní usporiadania pracoviska.

VYBAVENIE PRACOVISKA

- Pravidelná údržba vybavenia.
- Reorganizácia pracovnej oblasti ergonomickými zásahmi.

INTERAKCIA ČLOVEK-STROJ (SOFTVÉROVÁ ERGONÓMIA)

- Školenie zamestnancov v používaní softvéru.
- Aplikácia výsledkov technického vývoja, modernizácia softvéru.

ORGANIZÁCIA PRÁCE

- Poskytnúť zamestnancom vhodné informácie o BOZP.
- Kontinuálne vyhodnocovať efektívnosť preventívnych opatrení.
- Konzultovať so zamestnancami plánované rozhodnutia ohľadom organizácie práce.
- Monitorovať zdravotné dopady pracovnej doby a časového rozvrhu.

ZDRAVOTNÉ OHROZENIA

- Zlepšiť ergonomickú funkčnosť vybavenia na pracovisku, obzvlášť vo vzťahu stôl-monitor-stolička.
- Vylepšiť osvetľovacie podmienky monitorov osobných počítačov, odstránenie odrazov svetla a pod.
- Systematicky monitorovať zdravotný stav zamestnancov (špeciálne zrak a pohybové ústrojenstvo).

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom

Prosím, uvedomte si, že doleuvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA

	ÁNO	NIE
Môžu sa zamestnanci dostať bezpečne na pracovisko?	☐	☒
Sú vstupy na pracovisko zabezpečené pred vstupom nepovolanych osôb?	☐	☒
Sú dopravné cesty voľne prejazdné a osvetlené?	☐	☒
Sú vozidlá vybavené akustickou výstrahou pri cúvaní?	☐	☒
Je pracovisko prehľadne usporiadané?	☐	☒
Je pracovisko dobre osvetlené?	☐	☒
Sú na pracovisku správne bezpečnostné označenia?	☐	☒
Sú na pracovisku dostatočné zariadenia pre osobnú pohodu zamestnancov, napr. miestnosti na oddych alebo umývárne?	☐	☒
Je pre zamestnancov zabezpečené stravovanie?	☐	☒
Je pracovisko vybavené prostriedkami prvej pomoci?	☐	☒
Sú zamestnanci vyškolení v bezpečnej manipulácii?	☐	☒
Sú k dispozícii vhodné zdvíhacie zariadenia a pomôcky pre manipuláciu s ťažkými bremenami?	☐	☒
Sú na pracovisku definované systematické bezpečnostné inštrukcie ohľadom elektrických vedení?	☐	☒
Je zabezpečená pravidelná údržba a kontrola elektrických zariadení na pracovisku kompetentnými osobami?	☐	☒
Je práca s lešeniami zverená osobám s odbornou spôsobilosťou?	☐	☒
Sú lešenia periodicky kontrolované?	☐	☒
Používajú sa prenosné rebríky len pre ľahké, krátkotrvajúce práce alebo keď je to nevyhnutné?	☐	☒
Je šírka pracovného priestoru na lešení vždy väčšia než minimum (60 cm)?	☐	☒
Sú zdvíhacie zariadenia a výtahy správne inštalované a kontrolované kompetentnými osobami?	☐	☒
Používajú zamestnanci správne zaistovacie prostriedky pri práci vo výškach v súlade s platnou bezpečnostnou legislatívou?	☐	☒
Sú vykonané opatrenia na zabránenie pádu osôb a predmetov?	☐	☒
Sú všetci zamestnanci na stavenisku vybavení správnymi OOPP a je zabezpečené ich používanie?	☐	☒
Sú vykonané preventívne opatrenia na zníženie rizika vystavenia zamestnancov pôsobeniu prachu (napr. z dreva, cementu)?	☐	☒
Sú prijaté preventívne opatrenia na zníženie škodlivých vplyvov hluku a vibrácií?	☐	☒
Sú stroje a zariadenia udržiavané v bezpečnom stave?	☐	☒

ÁNO

NIE

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA

	ÁNO	NIE
Sú funkčné zvukové výstražné signály na strojoch?	☐	☒
Sú pri výkopoch vykonané bezpečnostné opatrenia na zabránenie zrútenia sa vykopaných priestorov?	☐	☒
Sú vodiči a obsluha strojov správne vycvičení na vykonávanie svojej práce?	☐	☒
Sú všetkým zamestnancom poskytnuté bezpečnostné inštrukcie o potenciálnych rizikách a preventívnych opatreniach zrozumiteľným spôsobom?	☐	☒

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

NÁVRHOVÁ FÁZA PROJEKTU

- Zaisťiť, aby bezpečnosť a ochrana zdravia boli integrované už v projektovej dokumentácii/technickej správe.
- Znižovať riziká pádov osôb z rebríkov ich správnym sklonom a bezpečným zaistením proti posunutiu.
- Navrhnuť bezpečné prístupové cesty na strechy.
- Zabezpečiť, aby každé výtahové alebo iné zdvíhacie zariadenie bolo udržiavané, prevádzkované a kontrolované podľa platnej bezpečnostnej legislatívy.
- Navrhnuť správne osvetlenie každého pracoviska a ostatných používaných priestorov.
- Plánovať a vykonávať demolačné práce iba pod dohľadom zodpovedných osôb.
- Zariadiť správne nakladanie so stavebným odpadom.
- Pri údržbe alebo demolácii budov venovať osobitnú pozornosť práci s azbestom.
- Zabezpečiť dostatočný počet sanitárnych a hygienických zariadení, priestorov pre výdaj a konzumáciu stravy a pre ukrytie sa počas prestávok v dôsledku zlého počasia.

ORGANIZAČNÁ FÁZA

- Modifikovať rozpis práce s ohľadom na znižovanie rizík.
- Organizovať práce tak, aby sa súčasne vykonávali tie, ktoré vyžadujú podobné bezpečnostné opatrenia, aby sa mohli vytvoriť kolektívne ochranné opatrenia.
- Ubezpečiť sa, že všetci zamestnanci porozumeli bezpečnostným inštrukciám, aj tí, ktorí neovládajú dobre oficiálny štátny jazyk.
- Poskytovať zamestnancom vhodné OOPP.
- Zabezpečiť prostriedky prvej pomoci na pracovisku.

VÝKONNÁ FÁZA

- Denne kontrolovať lešenia pred začatím prác na stavenisku.
- Nikdy nerozoberať časť lešenia pred ukončením všetkých prác.
- Zabezpečiť, aby šírka pracovnej plochy na lešení nebola menšia než 60 cm.
- Nikdy sa nešplhať na lešenie, vždy použiť rebrík.
- Zabezpečiť správny sklon prenosných rebríkov a ich presah musí byť nad povrchom najvyššej úrovne, na ktorú sa vystupuje.
- Priečky rebríka musia byť z nešmyklavého materiálu.
- Nepoužívať jednou osobou rebríky dlhšie ako 6 m.
- Pri práci na prenosnom rebríku sa nevykláňať do strán.
- Nepracovať na streche za nepriaznivých poveternostných podmienok.
- Pri práci vo výškach používať kolektívne alebo osobné zabezpečenie proti pádu.
- Nechodiť po povrchoch pokrytých krehkým materiálom, je potrebné opatrenie proti prepadnutiu.
- Denne kontrolovať elektrickú inštaláciu na stavenisku, stýkače, živé káble a iné elektrické zariadenia, ktoré sa nachádzajú pod, nad alebo na stavenisku. Nezačať prácu, pokiaľ odborne spôsobilá osoba nevykoná túto kontrolu.
- Kontrolovať toxické, výbušné a inak nebezpečné látky a mať ich správne označené.
- Udržiavať stále poriadok na stavenisku.
- Udržiavať prechody a rebríky bez prekážok.

Kontrolný zoznam: Spracovanie potravín

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
PRACOVNÉ NÁRADIE		
Používajú sa ostré nástroje? (rezačky, nože, sekery, a pod.)?	●	○
Sú všetky stroje opatrené ochrannými krytmi?	○	●
Je práca vykonávaná na výrobných linkách (riziko vtiahnutia, porezania, amputácia a pod.)?	●	○
Mohol by byť odev zamestnancov zachytený medzi pohybujúce sa časti stroja a spôsobiť im tak úraz?	●	○
Používajú sa zásobníky?	●	○
Prichádzajú zamestnanci do kontaktu s horúcim a/alebo zmrazeným materiálom a/alebo zariadením?	●	○
Sú stroje vyčistené a udržiavané, ak sa pripájajú na zdroj energie?	●	○
CHEMICKÉ A BIOLOGICKÉ NEBEZPEČENSTVO		
Používa sa na chladenie amoniak alebo iné chemikálie?	●	○
Je nevyhnutné otvárať zavreté nádrže, cisterny a/alebo zásobárne (počas inšpekcie, údržby a pod.)?	●	○
Sú zamestnanci v priamom kontakte s nespracovanými materiálmi živočíšneho alebo rastlinného pôvodu (biologické nebezpečenstvo)?	●	○
EXPLÓZIE		
Je na pracovisku vzduchom sa šíriaci/usadený prach (prášok, múka)?	●	○
Sú na pracovisku tlakové zariadenia?	●	○
KVALITA OVZDUŠIA		
Sú zamestnanci vystavení škodlivému zápachu / vôni?	●	○
Fungujú na pracovisku vetráky bez krytov na vrtuliach?	●	○
Používajú sa adekvátne dýchacie prístroje na ochranu dýchacieho systému zamestnancov?	○	●
ZDRAVOTNÉ RIZIKO		
Sú zamestnanci vystavení vplyvom horúceho a/alebo chladného prostredia?	●	○
Nosia zamestnanci bremená alebo pracujú v namáhavých pozíciách?	●	○
Pracujú zamestnanci monotónne alebo rýchlym tempom?	●	○
Pracujú zamestnanci v nočných zmenách?	●	○

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

PRACOVNÉ NÁRADIE

- Zabezpečiť pravidelné a dôkladné kontroly pracovníkov, kontroly pracovného náradia a pracoviska.
- Inštalácia vhodných krytov na zabezpečenie špecifických častí zariadení (mixéry, rezacie stroje a pod.).
- Používanie vhodných zariadení na ochranu pracovníkov.
- Pravidelný tréning so zameraním na riziko vyskytujúce sa v danom sektore.
- Školenia zamestnancov zamerané na správne používanie a údržbu strojov a zariadení, prácu so strojom/zariadením umožniť len vyškoleným zamestnancom.
- Zabezpečiť, že zamestnanci budú používať špecifické časti zariadení v súlade s bezpečnostnými postupmi.
- Pravidelná údržba a čistenie všetkých častí zariadení.
- Zabezpečiť klasifikáciu nebezpečných častí zariadení.
- Nikdy nečistiť stroj a nevykonávať činnosti údržby, ak je tento napojený na zdroj energie.

CHEMICKÉ A BIOLOGICKÉ NEBEZPEČENSTVO

- Používať vhodné osobné ochranné pomôcky pri práci s chemikáliami (rukavice, okuliare, ochrana tváre, dýchacie prístroje).
- Zabezpečiť náležité označenie miest uskladnenia chemických preparátov, v zhode s miestnymi pracovnými nariadeniami, ako aj inštrukcie pre manipuláciu s materiálom pri skladovaní a prevádzke.
- Neotvárať nádrže, cisterny a zásobárne bez účasti inej osoby.
- Oboznámiť zamestnancov s vplyvmi používaných chemikálií, ochranou proti ich možným vplyvom, s poskytnutím prvej pomoci.
- Zabezpečiť lekárske prehliadky pre zamestnancov v súvislosti so špecifickými požiadavkami pracoviska (lekárske posúdenie).

EXPLÓZIE

- Odhad bezpečnosti chladiacích a tlakových zariadení, pravidelné inšpekcie strojov a zariadení.
- Klásť dôraz na čistenie a údržbu strojov a zariadení v prašnom prostredí, ak tam existuje riziko explózie.

KVALITA OVZDUŠIA

- Ak je na pracovisku škodlivá atmosféra, inštalovať, kontrolovať a udržiavať ventilačný systém.
- Vetráky v blízkosti operátorov strojov zabezpečiť krytmi na vrtuliach.
- Monitorovanie kvality ovzdušia na pracovisku.

ZDRAVOTNÉ RIZIKO

- Dodržiavať všetky potrebné hygienické normy.
- Poskytovať zamestnancom pravidelné informácie a školenia.
- Pravidelné lekárske kontroly zamestnancov.
- Poskytovať bezpečnostné prestávky a plánovať činnosti s týmito prestávkami.

Kontrolný zoznam: Spracovanie dreva

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
PRACOVNÉ NÁRADIE (ZARIADENIE)		
Sú všetky stroje opatrené ochrannými krytmi?	☐	☒
Sú dostupné inštrukcie v súvislosti s bezpečnými pracovnými postupmi?	☐	☒
Sú zamestnanci na obsluhu strojov vhodne školení?	☐	☒
Zabezpečujú sa pravidelné kontroly a skúšky pracovného náradia?	☐	☒
Používajú zamestnanci vhodné prostriedky na vedenie krátkych alebo úzkych kusov materiálu cez pílu?	☐	☒
Môže byť odev zamestnancov vtiahnutý medzi pohyblivé časti strojov a tak spôsobiť poškodenie ich zdravia?	☒	☐
ELEKTRICKÉ NEBEZPEČENSTVO		
Sú elektrické stroje uzemnené?	☐	☒
Udržujú sa elektrické káble a rozvodky v bezpečnom stave?	☐	☒
Sú vývody, prípojky, spínače a armatúry kryté?	☐	☒
Je určené prostredie v danom priestore z hľadiska krytia?	☐	☒
KVALITA OVZDUŠIA		
Majú stroje na spracovanie dreva pri ich používaní automaticky aktivovaný odsávací (výfukový) systém?	☐	☒
Kontrolujete odsávacie zariadenia pravidelne?	☐	☒
Čistíte a utierate prach zo stropov, prepážok na stenách a kábelových vedení?	☐	☒
Hodnotíte kvalitu ovzdušia v dielni?	☐	☒
Používajú zamestnanci respirátory, ak pracujú v lakovacích kabinách?	☐	☒
CHEMIKÁLIE		
Sú zamestnanci, ktorí prichádzajú do styku s nebezpečnými chemikáliami vhodne školení?	☐	☒
Používajú zamestnanci pri práci s chemikáliami osobné ochranné pomôcky (rukavice, ochranné okuliare, ochranné clony na tvár, respirátory)?	☐	☒
Držite chemikálie v dostatočnej vzdialenosti od zdrojov ohňa?	☐	☒
HLUK A VIBRÁCIE		
Hodnotíte úroveň hluku na pracovisku?	☐	☒
Používajú zamestnanci vystavení vysokej hladine hluku ochranu sluchu?	☐	☒
Vyhýbate sa vibráciám, ktoré sa môžu zo strojov cez pracovné kusy preniesť až na ruky zamestnancov?	☐	☒
ZDRAVOTNÉ RIZIKO		
Organizujete pre zamestnancov zdravotné prehliadky?	☐	☒
Sú zamestnanci vystavení vysokej hladine hluku pravidelne zasielaní na audiometrické vyšetrenia?	☐	☒
Sú zamestnanci vhodným spôsobom školení o práci s bremenami?	☐	☒
Snažíte sa o splnenie špeciálnych potrieb zamestnancov pri navrhovaní pracoviska (ergonómia)?	☐	☒

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

PRACOVNÉ NÁRADIE (ZARIADENIE)

- Zabezpečiť vybavenie operátorov a strojov bezpečnostným výstrojom vhodným pre dané nebezpečenstvo pri práci.
- Používať zariadenia v súlade s manuálom a informáciami od výrobcu.
- Zabezpečovať pravidelné technické kontroly zariadení.
- Inštalovať vhodné ochranné kryty.
- Školiť zamestnancov na prevádzkovanie a údržbu zariadení.
- Zabezpečiť pravidelné čistenie a údržbu zariadení na spracovanie dreva.
- Obsluhu a údržbu zariadení umožniť len vyškoleným a autorizovaným osobám.

ELEKTRICKÉ NEBEZPEČENSTVO

- Uzemniť všetky stroje, zahŕňajúc motory a konštrukcie.
- Pravidelne kontrolovať všetky elektrické zariadenia.

KVALITA VZDUCHU

- Zaisťiť kontinuálnu miestnu výfukovú (odsávaciu) ventiláciu všetkých strojov na spracovanie dreva a nezávislý výfukový (odsávací) systém pre lakovacie, striekacie, natieracie práce.
- Pravidelné manuálne čistenia dielne.
- Pravidelná kontrola a čistenie odsávacieho ventilačného systému s cieľom udržania jeho maximálnej výkonnosti.
- Nikdy nedopustiť odstraňovanie nahromadeného prachu stlačeným vzduchom.

CHEMIKÁLIE

- Náhrada náterov a lepidiel na báze rozpúšťadiel nátermi a lepidlami, ktoré sú menej nebezpečné alebo netoxické.
- Na aplikáciu náterov a lepidiel používať automatizovaný systém.
- Školenie zamestnancov na prácu s nebezpečnými chemikáliami.

HLUK A VIBRÁCIE

- Redukovať hladinu hluku pravidelnou kontrolou zdrojov.
- Redukovať hladinu hluku izoláciou, blokovaním, odchyľovaním, absorbovaním (dráhová kontrola).
- Používať izolátory vibrácií, alebo dampingové techniky a zariadenia.
- Obmedziť počet hodín zamestnancov používajúcich vibrujúce nástroje.
- Umožniť zamestnancom každú hodinu 10 až 15 minútové prestávky mimo zdroja vibrácií.

ZDRAVOTNÉ RIZIKO

- Pravidelné vzdelávanie zamestnancov zamerané na riziko pri práci a zdravý štýl života.
- Pravidelné preskúšavanie zamestnancov zamerané na zdravotné riziko na pracovisku.
- Poskytovať „bezpečnostné prestávky“ a zohľadňovať ich v pracovnom pláne.

Kontrolný zoznam: Autoservis

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
Sú ploché povrchy (podlaha, montážne jamy) pravidelne čistené?	☐	☒
Sú pracovníci povinní udržiavať čistotu na pracovisku?	☐	☒
Sú ploché povrchy odolné voči používaným chemickým látkam, ako je napr. olej, nafta, petrolej a pod.?	☐	☒
Je olej uskladňovaný v správnych nádobách?	☐	☒
Sú schody do montážnej jamy z protišmykového materiálu?	☐	☒
Nosia zamestnanci protišmykovú obuv?	☐	☒
Je zamestnancom zdôrazňovaný zákaz vstupu na valce skúšobne brzd?	☐	☒
Je zamestnancom zdôrazňovaný zákaz vstupu pod zdvíhané vozidlo?	☐	☒
Je montážna jama na ktorej sa nepracuje zakrytá?	☐	☒
Je montážna jama vhodne označená a vybavená zábradlím proti spadnutiu?	☐	☒
Pracujú niektorí zamestnanci v stiesnených priestoroch?	☐	☒
Sú akustické a iné signály rozpoznateľné v stiesnených pracovných priestoroch?	☒	☐
Má pracovné náradie svoje stále miesto?	☐	☒
Sú vyznačené trasy vstupu vozidiel na servisné stanovištia?	☐	☒
Sú prijaté opatrenia na zabránenie úrazom pri fyzických prácach, napr. pri zváraní, brúsení, natieraní?	☐	☒
Sú stanovené bezpečnostné predpisy pre montážne práce?	☐	☒
Sú stanovené bezpečnostné predpisy pre práce so zásobníkmi paliva?	☐	☒
Sú prijaté opatrenia na zabránenie pádu predmetov z vozidla, napr. keď je vozidlo zdvihnuté?	☐	☒
Sú zamestnanci chránení pred kontaktom s rotujúcimi časťami, napr. na vyvažovačke kolies alebo pri nastavovaní motora?	☐	☒
Dajú sa zafixovať garážové dvere proti samovoľnému zavretiu napr. od silného vetra počas vchádzania a vychádzania vozidla?	☐	☒
Sú prijaté organizačné a technické opatrenia na zabránenie vzniku požiaru napr. pri tepelnom vysúšaní čerstvého náteru karosérie?	☐	☒
Existujú inštrukcie na zabránenie požiaru v miestnosti s uskladnenými akumulátormi?	☐	☒
Je zabránené vzniku výbuchu počas nabíjania akumulátorov?	☐	☒
Sú elektrické zariadenia chránené pred vodou?	☐	☒
Sú zamestnanci chránení pred účinkami prachu a iných malých častíc napr. počas brúsenia, zvárania, natierania?	☐	☒

OTÁZKA

	ÁNO	NIE
Je osvetlenie montážnej jamy vyhovujúce vzhľadom na vykonávaný druh montážnych a servisných prác?	☐	☒
Je zabezpečená vhodná teplota na servisných pracoviskách v zime aj v lete?	☐	☒
Je montážna jama dostatočne vetraná?	☐	☒
Sú zamestnanci oboznámení s bezpečnostnými predpismi a sú správne vyškolení na plnenie svojich pracovných úloh?	☐	☒

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

- Udržiavať ploché povrchy čisté a nešmyklivé.
- Priebežne upratovať po brúsení, natieraní a pod.
- Používať vhodný materiál na ploché povrchy (neabsorbujúce povrchové látky).
- Aplikovať správne postupy pri prelievaní oleja zo zásobníkov a pri zbieraní použitého oleja, vždy odstrániť olej z podlahy.
- Nosiť protišmykovú obuv.
- Pokryť schodíky do montážnej jamy protišmykovým materiálom.
- Nikdy nevstupovať na valce skúšobne brzd.
- Nikdy nevstupovať pod zdvíhané vozidlo.
- Nevstupovať do uzavretej montážnej jamy.
- Po práci vždy zakryť montážnu jamu.
- Elektrické, hydraulické a pneumatické vedenia inštalovať mimo dosahu pohybujúcich sa osôb.
- Určiť stabilné odkladacie miesta pre pracovné náradie počas práce a po jej ukončení.
- Označiť na podlahe trasy pohybu vozidiel a osôb.
- Pravidelne kontrolovať zdvíhacie mechanizmy.
- Používať iba odporúčané a bezpečné nástroje pre prácu s akumulátormi.
- Zabezpečiť správne vetranie, aby sa nevytvorili výbušné zmesi rôznych výparov kvapalín.
- Chrániť elektrické zariadenia pred vlhkosťou a vodou.
- Poskytnúť zamestnancom potrebné OOPP podľa druhu vykonávaných prác a v súlade s platnou legislatívou.
- Používať efektívne vetracie a výfukové systémy aby sa zabránilo vzniku nebezpečných výparov a zadymeniu.
- Inštalovať adekvátne osvetlenie montážnej jamy.

Kontrolný zoznam: Poľnohospodárstvo

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
STROJE A PRACOVNÉ ZARIADENIA		
Sú zamestnanci vyškolení v bezpečnom prevádzkovaní strojov a pracovných zariadení, ktoré používajú?	☐	☒
Sú k dispozícii prostriedky na bezpečnú výmenu kolies traktorov a sú aj používané?	☐	☒
Sú kotúčové píly vybavené bezpečnostnými prvkami?	☐	☒
Je zväracie zariadenie vybavené potrebnými bezpečnostnými prostriedkami?	☐	☒
Majú zamestnanci s motorovými reťazovými pilami predpísané OOPP?	☐	☒
Sú k dispozícii inštrukcie ohľadom bezpečnosti práce?	☐	☒
Sú pravidelne vykonávané kontroly pracovných zariadení?	☐	☒
DOPRAVNÉ A MOBILNÉ STROJE		
Sú všetci vodiči a operátori mobilných strojov vyškolení podľa platných predpisov?	☐	☒
Je na dvore prevádzkovateľa organizovaný bezpečný pohyb vozidiel?	☐	☒
Sú brzdy vozidiel pravidelne kontrolované?	☐	☒
Sú brzdy prívosov funkčné a môžu byť ovládané zo sedadla traktora?	☐	☒
Sú inštalované bezpečnostné pásy na sedačkách, ak hrozí prevrátenie vozidla?	☐	☒
Sú staré traktory vybavené kabínou odolnou voči prevráteniu?	☐	☒
Je funkčné vonkajšie osvetlenie vozidiel?	☐	☒
Sú na vozidlách inštalované spätné zrkadlá?	☐	☒
Sú práce v blízkosti elektrického vedenia vykonávané so zvýšenou opatrnosťou?	☐	☒
PRÁCE VO VÝŠKE		
Je dodržiavaný režim bezpečnej práce vo výškach?	☐	☒
Sú rebríky spoľahlivé aj pre náročné pracovné podmienky a bezpečne uskladnené?	☐	☒
Sú rebríky stabilne upevnené počas práce vo výškach?	☐	☒
Boli zvážené bezpečnejšie alternatívy v porovnaní s rebríkmi pre výškové práce?	☐	☒

OTÁZKA

ÁNO NIE

PESTICÍDY

Sú všetky pesticídy správne skladované?

Sú pravidelne školení zamestnanci manipulujúci s pesticídmi?

Je pravidelne hodnotené riziko plynúce z manipulácie s pesticídmi a sú vykonávané kontroly s týmto zameraním?

Sú poskytnuté zamestnancom pracujúcim s pesticídmi vhodné OOPP?

DETI

Sú deti chránené pred prístupom do nebezpečných miest?

Sú riziká, ktorým sú deti vystavené, minimalizované?

Sú deti upozornené na nebezpečenstvo?

ZVIERATÁ

Sú vytvorené vhodné ohrady pre nebezpečné zvieratá (napr. býkov)?

Sú ohrady v dobrom stave a zabraňujú prístupu ku zvieratám?

Sú pre zaobchádzanie so zvieratami používané vhodné prostriedky?

Sú prostriedky pre transport zvierat dostupné a v dobrom stave?

BIOLOGICKÉ NEBEZPEČENSTVO

Sú u prevádzkovateľa zdroje nebezpečných biologických činiteľov (rastliny, zvieratá, látky živočíšneho pôvodu, organický prach, odpad a pod.)?

Je kontrolované a redukované riziko kontaktu s nebezpečnými biologickými činiteľmi?

Existuje systém pre prácu s nebezpečnými biologickými činiteľmi?

USKLADNENIE TEKUTÍN

Sú priestory skládok oplotené? Sú v dobrom stave?

Sú ochranné kryty podzemných skládok a nádrží na mieste a sú v dobrom stave?

Boli na nakladacie rampy inštalované vhodné ohradenia?

Sú výstražné označenia na mieste a v dobrom stave?

SUŠINY

Existuje bezpečný systém pre prácu so sušinami (obilie, hnojivá, piesok a pod.)?

Je zamedzený prístup ku skládke obilia?

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom ●

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
BIOPLYN		
Existujú u prevádzkovateľa miesta, kde sa vytvára a akumuluje bioplyn (hnojiská, miesta kde sa chovajú zvieratá, odpad, šachty a pod.)?	●	○
Je zamedzený prístup ku týmto miestam?	○	●
Sú používané opatrenia na ochranu pred požiarom?	○	●
Je na týchto nebezpečných miestach zabezpečený bezpečný systém práce?	○	●
POČASIE		
Sú zamestnanci chránení pred vystavovaním vysokým teplotám, pred priamym slnečným žiarením, nízkymi teplotami, dažďom a vetrom?	○	●

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

VŠETKY NEBEZPEČENSTVÁ

- Zabezpečiť informovanosť, inštruovanie a školenie zamestnancov.

STROJE A PRACOVNÉ ZARIADENIA

- Zabezpečiť, že obsluha strojov a pracovných zariadení je školená autorizovanými osobami.
- Zabezpečiť, že všetky ochranné kryty hnacích hriadeľov a iné ochranné zariadenia sú na mieste a v dobrom stave.
- Zabezpečiť, že roztvárací klin za kotúčovou pilou je vhodne inštalovaný.
- Zváracie zariadenia udržiavať v dobrom stave, používať vhodnú ochranu očí.
- Pri použití reťazovej pily používať vhodné OOPP.

DOPRAVNÉ A MOBILNÉ STROJE

- Zabezpečiť, aby boli vozidlá a mobilné pracovné stroje prevádzkované šikolenými, certifikovanými a autorizovanými osobami.
- Zaviesť v prevádzke jednosmerný systém dopravy a špecifikovať priestor na otáčanie (napríklad pre nákladné autá), separovanie vozidiel od chodcov.
- Údržba prevádzkových brzd, ručných brzd a brzd prívosov v súlade s odporúčaniami výrobcu.
- Zabezpečiť použitie bezpečnostných pásov, ak hrozí prevrátenie vozidla.
- Zaisťiť bezpečnosť kabín a ochranných oblúkov, pravidelne ich kontrolovať.
- Pravidelná kontrola zdvíhacích zariadení.
- Zabezpečiť inštaláciu a dobrý stav blatníkov a spätných zrkadiel.
- Zabezpečiť, aby boli funkčné prevádzkové svetlá a „smerovky“ na všetkých traktoroch a udržiavané v čistote.
- Vytvoriť podmienky pre bezpečnú prácu v blízkosti vedenia vysokého napätia.

PRÁCE VO VÝŠKE

- Eliminovať zóny s výškovými rozdielmi, ak je to možné.
- Zabezpečenie vhodného oplotenia nebezpečných miest a jeho udržiavanie v dobrom stave.
- Inštalácia výstražných značení na vhodných miestach.
- Používanie dobre udržiavaných rebríkov a zabezpečiť ich proti posunutiu.
- Uskladňovanie rebríkov mimo dosahu neoprávnených osôb.
- Použitie vhodne navrhnutých plošín pre prácu vo výškach a tiež vysokozdvížných vozíkov, ak je to vhodné.

PESTICÍDY

- Eliminovať nutnosť používania pesticídov.
- Aplikovať produkty predstavujúce malé riziko pre zdravie.
- Dôkladné umytie rozprašovačov po ich použití. Realizácia tejto činnosti ďalej od studní, detí a zvierat.
- Použitie vhodných osobných ochranných prostriedkov.
- Uskladňovanie pesticídov vo vhodných skladoch, kde by boli zabezpečené proti ich zneužitiu neoprávnenou osobou, označiť ich výstražným značením.

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

DETI

- Zabezpečiť, aby boli deti v dostatočnej vzdialenosti od všetkých aktivít prebiehajúcich v prevádzke a od vykonávaných prác.
- Vhodne oplotiť priestor, kde sa deti hrajú.
- Zastaviť prácu, ak sa v pracovnom prostredí objavia deti bez dozoru a odviešť ich z tohto prostredia.
- Umiestniť na vhodné miesta výstražné označenia a vysvetliť deťom ich význam.
- Povedať deťom o možnostiach nebezpečenstva a miestach, kde im nie je dovolené sa zdržiavať.
- Poskytovať informácie, školenia pre mladých ľudí a dohliadať na nich.

ZVIERATÁ

- Zvieratá pravidelne napájať.
- Priestory vhodne oplotiť a oplotenie udržiavať v dobrom stave.
- Inštalovať výstražné označenia na vhodných miestach.
- Poskytovať vhodné prostriedky na manipuláciu so zvieratami a zabezpečiť ich správne použitie.
- Poskytovať vhodné prostriedky na transport zvierat a udržiavať ich v dobrom stave.

BIOLOGICKÉ NEBEZPEČENSTVO

- Eliminovať zdroje biologických činiteľov.
- Udržiavať takéto zdroje ďaleko od ľudí.
- Zabezpečiť vhodné oplotenie nebezpečných oblastí a udržiavať ho v dobrom stave.
- Inštalovať výstražné označenia na vhodných miestach.
- Dezinfekcie.
- Očkovanie zamestnancov.
- Opatrenia v rámci pracovnej hygieny.
- Použitie vhodných osobných ochranných prostriedkov.
- Zabezpečiť pravidelné monitorovania zdravotného stavu zamestnancov.

USKLADNENIE TEKUTÍN

- Zabezpečiť vhodné oplotenie skládok a udržiavať ho v dobrom stave.
- Zabezpečiť dobrý stav ochranných krytov skládok a nádrží.
- Zabezpečiť dobrý stav ochranných bariér na nakladacích rampách.
- Inštalovať výstražné označenia na vhodných miestach.

SUŠINA

- Zaviesť opatrenia na ochranu pred vstupom do skladu obilia.
- Inštalovať výstražné označenia na vhodných miestach.
- Použitie svetiel a zvukových signálov na upozornenie ľudí.
- Zamedziť prístup nepovolaným osobám.

BIOPLYN

- Eliminovať zdroje bioplynu.
- Prevencia alebo eliminácia miest, kde môže nastať vznietenie.
- Zabezpečiť vhodnú ventiláciu na nebezpečných miestach.
- Inštalácia výstražných značení.
- Prevencia „osamotej“ práce na nebezpečných miestach.

POČASIE

- Zastaviť prácu, ak je počasie nebezpečné.
- Zabezpečiť miesta v tieni a s pitnou vodou, miesta na zohriatie a usušenie sa.
- Limitovanie času stráveného v teréne.
- Použitie vhodných ochranných odevov.

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

Kontrolný zoznam: Maloplošné povrchové bane

Časť A: Existujú zdroje ohrozenia na pracovisku?

ÁNO – ak ste označili aspoň jednu odpoveď v riadku znakom

Prosím, uvedomte si, že dole uvedený zoznam nezahŕňa všetky možné prípady, v ktorých existuje ohrozenie.

OTÁZKA	ÁNO	NIE
ZOSUVY PŮDY		
Môže dôjsť k zosuvom materiálu, skál a pod. zo svahov v povrchovej bani?	☒	☐
Existujú nejaké neoznačené, resp. nekontrolované jamy?	☒	☐
Sú vytvorené nejaké nezabezpečené skládky, svahy jám a výkopy?	☒	☐
Vznikli počas prác nepodoprené, resp. nezaistené previsy a podkopávky?	☒	☐
Je vykonávaná manuálna ťažba surovín simultánne na dvoch vytvorených výškových úrovniach v bani?	☒	☐
Môže dôjsť ku náhodnej zmene situácie povrchu bane počas práce?	☒	☐
Sú dopravné trasy ohrozované zosuvom materiálu?	☒	☐
Sú bočné steny vyššie ako 1,5 m a sú nezabezpečené proti zosunutiu?	☒	☐
VODA		
Ohrozuje voda prevádzku v povrchovej bani?	☒	☐
Existujú zásobníky vody v blízkosti ťažobných prác?	☒	☐
Je kontrolovaný stav vody aspoň raz za 6 mesiacov?	☒	☐
Existuje možnosť priesaku vody z blízkej rieky alebo nádrže do bane?	☒	☐
Sú vyznačené únikové trasy?	☒	☐
Sú odvodňovacie priekopy upchaté?	☒	☐
Môže byť úhrnné množstvo zrážok za 1 deň vyššie, ako výkon vodných čerpadiel za 36 hodín?	☒	☐
Je výron vody z výkopov väčší, ako 24-hodinový výkon čerpadiel?	☒	☐
PREPRAVNÉ ČINNOSTI		
Pohybujú sa zamestnanci pozdĺž alebo priečne vzhľadom na trasy dopravníkov?	☒	☐
Je sklon ťažobnej zóny väčší ako 4°?	☒	☐
Pohybujú sa nakladacie zariadenia nad úrovňou kabíny vodiča?	☒	☐
Môžu sa zamestnanci dostať do jazdnej dráhy vozidiel?	☒	☐

OTÁZKA

ÁNO NIE

VÝBUŠNINY A ODSTRELY

OTÁZKA	ÁNO	NIE
Používate výbušniny pri prevádzke bane?	☒	☐
Môžu sklady trhavín predstavovať nebezpečenstvo pre iné časti bane?	☒	☐
Je okolie skladov výbušnín nebezpečné z hľadiska možnosti vyvolania explózie?	☒	☐
Môžu zostať po odstrele nevybuchnuté nálože?	☒	☐
Je možné vsunúť výbušninu do upchatého vývrvtu?	☒	☐
Môže dôjsť k zaiskreniu od zariadenia počas nabíjania vývrvtov?	☒	☐
Sú v blízkosti plánovaného odstrelu uskladnené nejaké trhaviny?	☒	☐
Sú nejaké poruchy v signalizačnom systéme pred odpálením náloží?	☒	☐
Sú rozbušky a trhaviny skladované a prepravované spoločne?	☒	☐
Vykonávajú sa pracovné činnosti v oblasti, ktorá bude zasiahnutá šíriacou sa vlnou prachu a plynov po explózii?	☒	☐

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

Časť B: Príklady preventívnych opatrení, ktoré môžu byť použité na zníženie rizík

PRÍKLADY PREVENTÍVNYCH OPATRENÍ, KTORÉ MÔŽU BYŤ POUŽITÉ NA ZNÍŽENIE RIZÍK

- Ohradenie oblastí ťažobných prác, skládok alebo nestabilných terénov.
- Označiť nebezpečné pracoviská varovnými symbolmi.
- Prispôbiť výškové a svahové pomery v mieste ťažby geologickej situácii a vlastnostiam skaly.
- Aplikovať terasovitý systém ťažby namiesto vytvárania strmých svahov.
- Sklon svahov by nemal prekročiť sklon 45° z hľadiska stability.
- Označiť vrchné a spodné hrany nebezpečných stenových častí.
- V žiadnom prípade nedovoliť vznik voľných previsov alebo podkopov.
- Chrániť steny pomocou sietí.
- Čistenie ťažobnej zóny vykonávať zhora smerom nadol.
- Stále sledovať celkový stav správania sa ťažobného úseku.
- Ak sa nedá vyhnúť vzniku podkopovej oblasti, musí sa daná oblasť dokonale podprieť.

VODA

- Odstrániť nepotrebné zásobníky vody, ak je to možné.
- Kontrolovať drenážny systém bane.
- Stanoviť trasy opustenia pracovísk v prípade ohrozenia vodou.
- Vykonávať ťažobné práce tak, aby voda mohla prirodzene odtekať do nižších polôh.
- Odvádzať vodu do zberných miest a v prípade potreby inštalovať vodné čerpadlá.

PREPRAVNÉ ČINNOSTI

- Zabezpečiť prechody ponad dopravníky.
- Vybaviť dopravníky zariadeniami proti pádu materiálu.
- Vydať zákaz ručnej prepravy vozíkov, ak sklon zóny ťažby je nad 4°.
- Zabezpečiť komunikáciu a signalizáciu medzi zamestnancami v priebehu dopravy.
- Stanoviť, v ktorých typoch kabín sa nesmie zamestnanec zdržiavať počas nakladania.
- Povinné kontrolovanie lán a mechanizmov lanových dráh na začiatku každej pracovnej zmeny.

VÝBUŠNINY A ODSTRELY

- Na výstavbu skladov výbušnín použiť ohňovzdorné materiály.
- Ak sú sklady výbušnín z kovových materiálov, musia byť uzemnené.
- Inštalovať výstražné označenia indikujúce nebezpečný obsah v sklade.
- Zabrániť vstupu nepovolanych osôb do skladu výbušnín.
- Neskladovať rozbušky spolu s výbušnami na jednom mieste.
- Do rádia 10 m okolo skladu sa nemajú nachádzať prírodné horľavé materiály, napr. kroviny, suchá tráva alebo stromy.
- Do rádia 20 m okolo skladu neumiestňovať chemické horľaviny, napr. benzín, naftu a pod.
- Do oblasti odstreľu zákaz vstupu 30 minút po odstrele.
- Skontrolovať prípadné nevybuchnuté nálože.
- V žiadnom prípade nevtláčať trhavy nasilu do vývrtov.
- Vkladať výbušniny do vývrtov len pomocou neiskriaceho zariadenia, napr. pomocou bambusových tyčí.
- Uložiť nepoužité trhavy na chránené miesto hneď po ukončení nabíjania.

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

MIESTO NA POZNÁMKY ▶

Kde získate ďalšie informácie

Národný inšpektorát práce

Ing. Andrej Gmitter, generálny riaditeľ, Masarykova 10, 040 01 Košice, tel.: + 421-55-79 79 902 (sekretariát)
fax.: + 421-55-79 79 904, e-mail: nip@ip.gov.sk, www.ip.gov.sk

Euro Info Centrum – NARMSP

Miletičova 23, 821 09 Bratislava 2, tel.: 02-50244500, fax 02-50244502, e-mail: eicsk672@nadsme.sk

Euro Info Centrum – RPIC Prešov

Reimanova 9, 080 01 Prešov, tel.: + 421-51-75 60 329, - 330, fax.: + 421-51-75 33 552, e-mail: eicsk673@rpicpo.sk
www.rpicpo.sk

Úrad verejného zdravotníctva SR

doc. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH, riaditeľ Úradu verejného zdravotníctva, Trnavská cesta 52, P.O.Box 45, 826 45
tel.: + 421-2-44 37 29 06, fax.: + 421-2-44 37 26 41, e-mail: kintlerova@uvzsr.sk, www.uvzsr.sk